

5.10.2021

Julkinen

JulkiCT

Marjukka Saarijärvi

Digitalisaation edistämisen ohjelman ohjausryhmä

Aika 5.10.2021 klo 13.30–15.30

Paikka Teams

Osallistujat	Maria Nikkilä Sanna Savolainen Sirpa Alitalo Arto Holopainen Jouni Hynynen Juha Antila Jaakko Rinne Tomi Kytölä Ville Mäenpää Katri-Leena Launis Mikko Lehtisalo Juha Lempiäinen Hanna Menna Ismo Parviainen Pekka Rehn Minna Lohtander Paula Sundqvist Maaria Toikka Joonas Mikkilä	tietohallintoneuvos, VM (pj) johtaja, Verohallinto teollisuusneuvos, TEM innovaatiopäällikkö, Kuopion kaupunki IT-asiiantuntija, ARA tietohallintojohtaja, Ruokavirasto asiakkuusjohtaja, Ruokavirasto erityisasiantuntija, OKM tietohallintopäällikkö, Vantaan kaupunki johdon konsultti, Kela erityisasiantuntija, ORK asiakaspalvelupäällikkö, Tulli erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto johtava asiantuntija, SM ylijohtaja, asiakkaat, DVV erityisasiantuntija, STM hyvinvointikoordinaattori, Parainen johtava asiantuntija, Traficom digi- ja koulutusasioiden päällikkö, SY
Sihteeristö	Marjukka Saarijärvi Petteri Ohvo Heli Hänninen Waltteri Heino Päivi Anttila	ohjelmanpäällikkö, VM hankepäällikkö, VM erityisasiantuntija, VM asiiantuntija, VM hankekoordinaattori, VM
Erikseen kutsuttuna	Tiina Lokka-Lepistö Markus Rahkola	erityisasiantuntija, VM erityisasiantuntija, VM

Poissa	Anu Nousiainen	finanssineuvos, VM (vpj)
	Marko Puttonen	kehittämisojohtaja, VM
	Matti Lampo	tietohallintojohtaja, Vantaan kaupunki

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Maria Nikkilä) (liite 1)

Päätösesitys: Hyväksytään esityslista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

Päätös: Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin. Todettiin Verohallinnon uudet jäsenet 1.9. alkaen, Sanna Savolainen siirtynyt varajäsenestä varsinaiseksi jäseneksi Saku Airosmaan tilalle ja varajäsenenä on aloittanut OmaVeron tuoteomistaja Joonas Jarva. Varapuheenjohtaja Anu Nousiainen sijalla jatkaa toistaiseksi kehittämisjohtaja Marko Puttonen. Lainsäädäntöasiantuntija Tiina Lokka-Lepistö esittäytyi.

2. Digiohjelman tilanneraportti (liite 2)

Marjukka Saarijärvi esitteli ohjelman tilanneraporttia.

Ohjelman toteutus etenee vuoden 2021 toteutussuunnitelman mukaisesti, osa YritysDigin suunnitelluista toimenpiteistä jää toteutumatta. YritysDigin osuutta budjetista pienennetään ja vapautuva rahoitus siirretään asiantuntijatukeen 2022 ja ohjelman uudelleen kilpailutettavaan toteutustukeen.

Keskeisinä aikaansaannoksina kuluvalle raportointikaudella on toteutettu palvelulupauskysely 2021 ja YritysDigin palvelutarveprojekti on valmis. Digituen toimintamallin jatkotyöstäminen ja resurssivalmistelut etenevät. Digin vaikuttavuuden tilannekuvatyön kolmas sprintti, viestinnällinen paketointi ja julkaisu 1.10., 235 osallistujaa. Asiantuntijatuken 2021 pilottiprojektit on valittu, kick off –tilaisuus pidetty 5.10. Ohjelma-arvioinnin tarjouspyyntö valmistelussa yhdessä AuroraAI:n kanssa. Digin edistäjien verkoston toiminnan suunnittelu jatkuu. 14.10. verkostotilaisuuden ohjelma ja valmistelut etenevät. Tiina Lokka-Lepistö aloittanut 15.9. lainsäädännön erityisasiantuntijana.

Seuraavalla raportointikaudella Digituen vakiinnuttamisen 2022 suunnittelu ja strategisen seurantaryhmän valmistelu. Digin vaikuttavuuden tilannekuva ja mittarit 4. sprintti, toimintamallin kehittäminen ja seuraava tilannekuvajulkistus 13.12. YritysDigin palvelulupauskysely tulosanalyysi. Asiantuntijatuken pilotoinnin ohjaus ja toimintamallin kehittäminen. Digin edistäjien verkoston 1. ja 2. tilaisuus (5.11. ja 3.12.). Ohjelma-arvioinnin tekijän valinta ja arvioinnin käynnistäminen. Ohjelman toteutustuen uudelleenkilpailutus. Lainsäädäntökokonaisuuden tilannekuvan valmistelu jatkuu, julkistus joulukuussa. Taustaselvitys lainsäädännön

näkökulmasta yritysten sähköisen asioinnin kehittämiseksi jatkuu. Toiminnansuunnittelu 2022, v. 2021 toimintakertomus. Ohjaus – ja seuranta DVV: Suomi.fi-jatkokehittäminen ja yritysten ja yhteisöjen digitukiprojekti. Seuraavan ohjausryhmän (9.12.) valmistelu.

Käydyssä keskustelussa täydennettiin, että Digituen toimintamalli ja katsaus ensi vuoden tekemisistä tulee käsiteltäväksi seuraavan ohjausryhmän kokoukseen.

Keskustelussa lisättiin, että palvelulupaukseen on tullut vastauksia määräajan 30.9. jälkeen. Petteri selvittää, miksi Tullin edustaja ei ollut saanut kyselyä.

Päätös: Otettiin tiedoksi. Digituen toimintamalli tuodaan seuraavaan kokoukseen.

3. **Julkisen hallinnon kestävä digitalisaatio –hanke** (liite 3)

Markus Rahkola esitteli julkisten palveluiden kestävä digitalisaatio: ilmasto- ja ympäristövaikutukset -tutkimushanketta.

Digitalisaation ympäristövaikutukset liittyvät eri osatekijöihin. Koska digitalisaatiolla on kahtalainen rooli ilmaston ja ympäristön kannalta, on keskeistä ottaa huomioon sekä positiiviset että negatiiviset vaikutukset, samoin kuin aiotut ja ei-aiotut, sekä eri vaikutustyyppien kytkeytyminen toisiinsa. Selvityksen kohteena oli viisi nousevien ICT-tekniologioiden aihealuetta: 1) tekoäly, algoritmit ja koneoppiminen, 2) lohkoketjut, 3) robotiikka ja autonomiset järjestelmät, 4) kvanttitekniologia ja 5) lisätty ja virtuaalinen todellisuus.

Hankkeessa työstitään tutkimustietoon perustuva viitekehys, joka tukee julkisten palveluiden digitalisaation systeemisten ympäristövaikutusten arvioinnin toimintamallin luomista. Hanke selvittää myös kahden tapaustutkimuksen avulla julkisen sektorin palvelujen digitalisaation ilmasto- ja ympäristövaikutuksia sekä kartoittaa menetelmiä niiden arvioimiseksi ja ennakoimiseksi. Tavoitteena on pyrkiä kartoittamaan myös toimintamallien muutoksesta johtuvia vaikutuksia kuin pelkkiä ICT-vaikutuksia.

Tietoja on kerätty kyselyjen ja haastattelujen avulla. Haastatteluja toteutettiin 7 kpl. Kyselytutkimukseen saatiin 175 vastausta. Haastattelujen ja kyselyn vastausten pohjalta voidaan todeta, että ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin liittyvää dataa on digitaalisten palvelujen osalta erittäin vähän saatavilla, eikä digitalisaation vaikutuksia toistaiseksi systemaattisesti seurata tai ennusteta.

Tavoitteena on, että työn tuloksena kartoitetuista menetelmistä hyödyntäen olisi mahdollista muodostaa kokonaisvaltainen, mitattuun aineistoon perustuva

toimintamalli sisältäen näkökulmat, joita tulee ottaa huomioon digitaalisten julkisten palvelujen ympäristövaikutuksia arvioitaessa.

Päätös: Otettiin tiedoksi. Tiedoksi LVM:n järjestämä ilmastoseminaari 23.11.

4. Asiantuntijatuen pilotit 2021 (liite 4)

Heli Hänninen esitteli asiantuntijatuen pilottiprojektit. JulkICT -johtoryhmä puolsi 27.9.2021 DVV:n esitystä asiantuntijatuen pilottiprojekteista 2021.

1. **Sujuvaa asiointia pellon laidalta**, Ruokavirasto. Tavoitteena on luoda yhteneväinen sähköinen palvelu, joka tehostaa sekä Ruokaviraston asiakkaiden asiointia, että viranomaisten ja Ruokaviraston eri yksiköiden välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua (asiakaslähtöinen kehittämisen malli).
2. **Muutos tarvitsee aitoa empatiaa**, Oikeusrekisterikeskuksen asiointin sujuvoittaminen hankalissa ja vakavissa tilanteissa (esim. velkaantuneisuus, oikeusapu, rikokset jne.), joissa voimavarat ja/tai motivaatio voivat olla erittäin heikot.
3. **Kuntapalvelut digitarjottimella**, Sipoo (Heinola, Järvenpää + muita). Sipoon kunta lähtee kehittämään kaikille kunnille kuntariippumatonta asiointia. Kuntapuolelle malli asiointipalveluiden toteuttamiseen. Miten ja mitä Suomi.fi – palveluja voisi hyödyntää, lähdetään tutkimaan valtuuksien osalta.
4. **Yhteistyöstä elinvoimaa**, (Kotka, Hamina, Kouvola, kauppakamari). Yritykset eivät tunne kuntien tarjoamaa ja kunnat eivät tunne elinkeinoelämän tarpeita. Kysyntä ja tarjonta tulisi saattaa ajantasalle.

Lisäksi syksyn 2021 aikana, osana pilottiprojekteja luodaan toimintamalli asiantuntijatuen järjestämiseen. Kaikissa pilottiprojekteissa huomioidaan läpileikkaavasti asiantuntijatuen painopisteet.

Käydyssä keskustelussa kommentoitiin, että pilottiprojektit vaikuttavat aika paljon luvat- ja valvonta vastinparilta. Luvat ja valvonta -hankkeessa uudistetaan lupa- ja valvontatoiminnan toimintamallit digitalisaatiota hyödyntämällä. Tarkoituksena on aidosti asiakaslähtöinen kehittäminen sekä asiakkaan tarpeisiin vastaavien lupa- ja valvontakokonaisuuksien tunnistaminen. Lisäksi tavoitellaan palvelu- ja käsittelyprosessien asiakaslähtöistä yhteensovittamista yli organisaatio- ja viranomaisrajojen. Miten ehditään ottaa huomioon jo menossa oleva kehitys, jotta tuetut hankekokonaisuudet asettuvat hyvin käynnissä olevaan luvat- ja valvonta kehitystyöhön?

Keskustelussa vastattiin, että yhteensovittamista on aloitettu asiantuntijoiden perehdyttämällä, otetaan siinä keskeisimmät asiat mukaan. Pyritään parhaamme mukaan tunnistamaan kytköksiä ja ottamaan niitä mukaan

keskusteluun. Pyrimme myös pilotoinnin aikana kiinnittämään huomiota viestintään. Pilottiprojekteista tulee yhteenvedot, joista tiedotetaan. Järjestetään yhteenvetotilaisuus tammikuussa 2022.

Päätös: Otettiin tiedoksi.

5. Digin tilannekuvatyön tilannekatsaus (liite 5)

Marjukka Saarijärvi esitteli Digin tilannekuvatyön tilannekatsauksen. Tilannekuvatyön nimi on uudistunut 'digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuvaksi'. Kolmas sprintti on valmis, jonka julkistustilaisuus pidettiin 1.10. Päätettiin, että lähdetään virtaviivaistamaan toimintamallia ja luovutaan erillisistä tulkintatyöpajoista ja käynnistetään Digin vaikuttavuuden tulkintatiimi.

Marjukka esitteli tilannekuvatyön kehittymisen tulkintoja ja uusia kiteytyksiä 1.10. julkistuksessa Digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuvatyön näkökulmista. Kommenttipuheenvuorojen pitäjät pitivät tarpeellisena, että tilannekuvia pitäisi julkaista ja tarkastella riittävän usein, koska ilmiö on nopeasti muuttuva. Joulukuun julkistus pidetään 13.12. ja Janne Viskari on luvannut pitää tilaisuudessa kommenttipuheenvuoron. Jätetään enemmän aikaa sisältöhavaintoihin.

Keskustelussa kommentoitiin, että yli 55-vuotiaiden digikyvykkyyksiä ei kannata lähestyä pelkästään ikäluokan kautta, koska havaintojemme mukaan yli 55-vuotiaissa on toisaalta myös hämmäntävänkin aktiivisia käyttäjiä. Valmiuksiin vaikuttanee muita laadullisia tekijöitä (koulutustausta, työhistoria, terveydellinen historia, jne.) ja mikäli suunnitellaan toimenpiteitä ne pitäisi todennäköisesti kohdentaa tarkemmin.

Keskustelussa täydennettiin, että tilannekuvatyö on edennyt koko ajan parempaan suuntaan. Tilannekuvaa käydään läpi sosiaalisessa dialogissa ja prosessi on mittaamista tärkeämpi. Komissio esittää Polku digitaaliselle vuosikymmenelle – suunnitelman EU:n digitalisaatiotavoitteiden saavuttamiseksi. Esitettiin, että olisi hyvä ottaa joulukuun kokoukseen esille tämä asia. Lisätietoja [linkissä](#).

Keskustelussa tuotiin esille, että Teknologia-neuvottelukunnan linjauksissa on kaksi tärkeää asiaa, toinen niistä liittyy asiakastyytyväisyyteen ja käyttökokemukseen, toinen automaatioasteessa etenemiseen. Toimenpide-ehdotuksia on tunnustettu ja siitä ollaan valmistelemassa VN periaatepäätöstä. Valtioneuvosto asetti torstaina 2. syyskuuta digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kehittämisen ministerityöryhmän. Sen tehtävänä on ohjata julkisen hallinnon, digitalisaation, datatalouden ja tietopolitiikan kehittämistä. Lisätietoja [linkissä](#).

Päätös: Otetiin tiedoksi.

6. YritysDigin tilannekatsaus ja palvelutarvetyön tulokset (liitteet 6a ja b)

Petteri Ohvo esitteli YritysDigin tilannekatsauksen ja palvelutarvetyön tuloksia.

YritysDigin käynnistysvaiheessa ideana oli kerätä havaintoja ja toiveita organisaatioilta alueellisilla työpajoilla. Nämä asiakaslähtöiset tarpeet olisivat olleet perusta hankkeessa toteutettaville kehittämistoimille. Toteuttamatta v. 2021 toimintasuunnitelmasta jäivät yhteinen tavoitekuvaus palveluympäristöstä, hankkeen oman verkostotyön toteuttaminen ja kiertue, ehdotus digitaalisiksi asiointiratkaisuiksi kuntien pienivolyymisille palveluille ja toimenpide-esitykset tukipalvelujen kehittämiseksi. Toteutumatta jääneet osat esitetään poistettavaksi toimintasuunnitelmasta osaston johtoryhmässä 12.10.

Palvelulupauskysely on lähetetty kesällä 2021, kyselyn sisältö pääpiirteittäin sama. Lupauksia saatu määräaikaan 30.9. mennessä 79 organisaatiolta. Analyysi ja raportti valmistuvat lokakuussa 2021. Kysely uusitaan myös keväällä 2022 tilanteen kehittymisen seuraamiseksi.

Palvelutarveosuudessa Ensimmäisen työntekijän palkkaaminen -projektin lopputilaisuus on pidetty 17.9. Käynnistetään mahdollisesti toinen valmisteluprojekti yritysten ja/tai yhteisöjen kaipaaman digitaalisen palvelutoteutuksen aikaansaamiseksi (2021-2022).

Kuntien lakisääteiset tehtävät, joiden palvelutoteutukset uupuvat. Sama tehtävä annettu kaikille kunnille, mutta vastuuministeriö ja virasto/laitos ei ole tuottanut digitoteutusta palvelulle. Kootaan tieto ministeriöiden ja virastojen/laitosten ko. kehityshankkeista ja –suunnitelmista. Käydään tarkentavat keskustelut hallinnonalojen kanssa ja jaetaan tieto kunnille mm. Digiverkostossa 01/2022 ja hyödynnetään ohjelman lainsäädäntötyöryhmässä.

Pitäisi olla kustannustehokas tapa saada myös pienivolyymiset palvelut digikanavaan. Muokataan työstetty asiointialustan konsepti hankintojen vaatimusmäärittelyn muotoon, jolloin asiakkaiden yhteinen tahtotila ja vaatimukset ohjaavat kaupallisten toimijoiden toteutuksia yhtenäiseen suuntaan. Mahdollisesti toteutetaan markkinakartoitus avustamaan hankkijoita. Tuki voidaan kanavoida hankintojen asiantuntijatukena organisaatioille. Hankinnoissa hyödynnetään asiointialustan vaatimusmäärittelyä.

Keskustelussa täydennettiin, että olisi hienoa, jos palveluita voisi miettiä siten, että ne muodostavat kokonaisuuksia asiakkaan näkökulmasta. Niitä voitaisiin siten yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kehittää. K: Jos tehdään vaatimusmäärittelyä,

niin kuka on se hankkija olisi sille kyseiselle ratkaisulle? V: Hankintojen tekijöinä mm. kunnat ja muut julkishallinnon organisaatiot. K: Onko palvelulupauskyselyllä tullut esille sellaisia kohteita ja palveluja, joita voisi automatisoida. V: Kyselyssä ei tuota asiaa kysytty.

Keskustelussa täydennettiin, että YritysDigi hanke on nostanut esille yritykset ja yhteisöt tärkeänä asiakassegmenttinä. Ja siten myös ko. tahoille suunnatut asiointipalvelut ja niiden kehittämistarpeet. Yritetään vaikuttaa myös riittävän laajasti lainsäädäntöön ja tietojen virtaamiseen. Esim. tulorekisteri on hyvä esimerkki siitä, miten tietoja voi virrata. Myös lainsäädännöllisiä esteitä olisi hyvä selvittää.

Päätös: Otettiin tiedoksi. Joulukuun kokoukseen tuodaan YritysDigin tuotokset ja vuoden 2022 toimintasuunnitelma tiedoksi.

7. Muut asiat (Maria Nikkilä)

- Kestävän kasvun ohjelma saatiin maaliin ja komissio hyväksyi Suomen esityksen.
- Viimeinen kokous 2021: 9.12. klo 13.30–15.30.

8. Kokouksen päättäminen (Maria Nikkilä)

Kokous päättyi klo 15.23.

Liitteet

- Liite 1 Edellisen kokouksen pöytäkirja
- Liite 2 Digiohjelman tilanneraportti
- Liite 3 julkisen hallinnon kestävä digitalisaatio –hanke
- Liite 4 asiantuntijatuen pilotit
- Liite 5 Digin tilannekuvatyön tilannekatsaus
- Liitteet 6a ja b YritysDigin tilannekatsaus ja palvelutarvetyön tulokset